«ذات» به‌معنای صاحب و ماهیت

پس «صرف»، از حالی به حالی بردن است. «تصریف»، ایجاد تغییری و دگرگونی در چیزی است. «الذوات»، اصل کلمه «ذات» به معنای صاحب است. «ذو و ذات». «ذات»، مونث «ذو» است. «ذو» یعنی صاحب، «ذات» هم یعنی صاحب. چون بالاترین چیزی که صاحب چیزی است، خودش است، می‌گوییم: «ذات الشیء». یعنی خودش. بالاترین چیزی که هر چیزی صاحب آن است، خودش است. «ذات» به‌معنای صاحب به کار رفته است. برای چه؟؛ برای ماهیت شیء. انواع و اقسامی هم دارد. جلوتر هم شاید صحبتش شده است. کلمه‌ی «ذوات» کاربردهای بسیاری متفاوتی دارد.

آن که حضرت علیه السلام در اینجا می‌فرمایند: «تصریف الذوات» از باب استعمال لفظ در اکثر از یک معنا است که چند وجه دارد. ان شاء اللّٰه وقتی برگشتیم، کل جمله را بررسی می‌کنیم. «ذات»، یعنی اشیاء، امور، چیزها. معنای واضحی دارد که در کل جمله عرض می‌کنم. فعلاً این برای مفردات و تحلیل صرفی کلام حضرت بود.

شاگرد: «ابتدع» نسبت به «بدع» مبالغه هم دارد؟ از باب زیادة المبانی ... .

استاد: درست است. اگر «فابتدع» به معنای مطاوعه باشد که ربطی به این جمله ندارد. در اینجا فاعل «ابتدع» خدای متعال است. «ابتدع» یعنی «خلقه» و چون در اینجا در «ابتدع»، مزید عنایت به کار رفته است، یعنی «بدیعی» را با عنایت خاص و به نحو بالاترین بداعت، ابتدع. زیادة المبانی تدل علی زیادة المعانی.

بازبینی #1
ایجاد شده 22 ژوئیه 2024 15:50:03 توسط ... .
به روزرسانی شده 22 ژوئیه 2024 15:55:27 توسط ... .